

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“ anebo „Svlnf“), rozhodl o žádosti **Advokátní kanceláře Janák s.r.o.**, IČO: 02851580, se sídlem Sedláčkova 212/11, 301 00 Plzeň, s adresou datové schránky ajwgb26 (dále jen „žadatelka“), ze dne 30. 6. 2023, sp. zn. vide supra (dále jen „projednávaná žádost“),

takto:

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona se žádost žadatele částečně **odmítá** v části žádosti, v níž je požadováno poskytnutí „*přehledu soudních řízení vedených před Nejvyšším soudem České republiky, ve kterých ... stále zastupuje ... účastníka řízení*“, tedy informací o zastupování účastníků v dosud u Nejvyššího soudu neukončených soudních řízeních, v nichž daný advokát zastupuje účastníka řízení.

Odůvodnění:

Povinný subjekt obdržel projednávanou žádost v následujícím znění (důraz doplněn):

*„Vážená paní, vážený pane,
ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, si dovoluujeme zdvořile požádat shora nadepsaný Krajský soud v Ústí nad Labem – oddělení občanskoprávního úseku, o poskytnutí informací viz níže:*

*I. **Žádáme zdvořile o zaslání přehledu soudních řízení vedených před Nejvyšším soudem České republiky, ve kterých zastupoval, popř. stále zastupuje** Mgr. Eduard Belšán, advokát, ev. č. ČAK 17525, sídlem Husova 386, 252 19 Drahelčice, vykonávající advokacii jako společník spol. s r. o. (dále jen „Mgr. Eduard Belšán“), **účastníka řízení**, a to v období od 1. září 2018 doposud (ke dni podání této žádosti).*

*II. V požadovaném přehledu (viz bod I. této žádosti) **žádáme dále ke každému ze soudních řízení, ve kterém Mgr. Eduard Belšán účastníka řízení v uvedeném období zastupoval či zastupuje, o uvedení spisové značky tohoto řízení, o uvedení názvu Mgr. Eduardem Belšánem zastupovaného účastníka řízení (je-li tento právnickou osobou), dále o uvedení procesního postavení Mgr. Eduardem Belšánem zastupovaného účastníka řízení (tj. zda v daném řízení vystupoval, resp. vystupuje na straně žalobce, resp. navrhovatele či na straně žalovaného, resp. dalšího účastníka atd. atp.) a dále o uvedení, zda Mgr. Eduard Belšán tohoto účastníka zastupoval jako zástupce na základě k tomu účastníkem řízení udělené plné moci či případně jako účastníkovi řízení ustanovený opatrovník.***

Za kladné vyřízení této žádosti předem děkujeme.“

K výroku rozhodnutí:

Podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) jsou svoboda projevu a právo na informace zaručeny. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny **přiměřeným** způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon. Zákonem, který provádí uvedené ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, je právě informační zákon.

Čl. 4 odst. 4 Listiny uvádí následující: „*Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.*“

Čl. 17 odst. 4 pak zní následovně (podtržení doplněno): „*Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*“

Čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) stanovuje možnosti omezení svobody projevu (tedy v důsledku i práva na informace) následovně (podtržení doplněno): „*Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.*“

Na zákonné úrovni je přístup k informacím upraven právě v informačním zákoně, který upravuje pravidla pro poskytování informací a dále stanovuje podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím.

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona „*pokud povinný subjekt žádosti, byť jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, případně o odmítnutí části žádosti*“.

Povinné subjekty ve smyslu § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona „*neposkytnou informace o rozhodovací činnosti soudů, s výjimkou rozsudků.*“

Předmětem části projednávané žádosti je požadavek na poskytnutí informací o dosud probíhajících (neskončených) soudních řízeních u Nejvyššího soudu. Žádost tedy částečně směřuje k poskytnutí informací (týkající se rozhodovací činnosti soudu), které s odkazem na § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona Nejvyšší soud neposkytuje.

Povinný subjekt dodává, že daný advokát vystupuje jako právní zástupce účastníků řízení ještě u dalších dvou dovolacích řízení v agendě „Cdo“ u Nejvyššího soudu, která dosud nebyla ukončena. Povinný subjekt může na okraj ještě doplnit, že obě neskončené věci vyřizuje senát č. 26, žadatelka tak může získat na základě veřejně dostupného rozvrhu práce alespoň rámcovou představu, v jaké právní oblasti se daná řízení pohybují.

Povinný subjekt částečným odmítnutím projednávané žádosti sleduje nejen ochranu (nerušenosti) rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu, ale i ochranu práv a svobod druhých – zastoupení advokátem v soudním řízení vychází z důvěrného vztahu mezi klientem a jeho advokátem, přičemž poskytnutí informací k dosud neukončeným řízením by tento vztah mohl být narušen či ohrožen. Povinný subjekt při respektu k minimálnímu omezení práv žadatelky na svobodný přístup k informacím uvedl v předchozím odstavci alespoň rámcové údaje, jejichž uvedení neohrožuje jak rozhodovací činnost, tak ani vztah mezi advokátem a jeho klientem. Jelikož se ale současně nejedná o žadatelkou požadované informace, neuvádí je povinný subjekt z logických důvodů v části „poskytnutí informací“ (žadatelka požadovala přímo údaje o spisové značce daných řízeních a nikoli vedlejší údaje o počtu vedených řízení).

Povinný subjekt dále upozorňuje, že je nutné vnímat také smysl a účel veřejnosti či neveřejnosti soudního řízení. Dílčí neveřejnost soudního řízení je potřeba v dané souvislosti chápat i jako projev ochrany jednotlivých účastníků (popř. stran) řízení před přílišnými zásahy do jejich soukromí. Jak v občanskoprávním, tak i v trestním řízení, jistě dotčené osoby nechťejí, aby se třetí osoby seznamovaly s jejich citlivými údaji ve větší míře, než je nezbytné.

Povinný subjekt, jak je dennodenně zřejmé z praxe (srov. dále), se nebrání poskytování informací o **výsledcích rozhodovací činnosti**, které musejí být zcela jistě pod veřejnou kontrolou. V souladu s § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona ale neposkytuje informace o samotném průběhu rozhodovací činnosti, která k závěrečnému rozhodnutí vedla, případně neposkytuje ani informace bezprostředně navázané a související s vydaným rozhodnutím či ani informace z další fáze navazujícího řízení, např. před Ústavním soudem.

Pokud se navíc jedná o dosud neukončené soudní řízení, pak povinný subjekt o to více dbá, aby případným poskytnutím informací nebylo do soudní činnosti zasaženo či tato nedůvodně ohrožena. V uvedených případech je nutné chránit rozhodovací činnosti až do momentu vydání rozhodnutí, případně v odůvodněných situacích i nadále. Ostatně i výše citovaný § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona pracuje s okamžikem vydání soudního rozhodnutí (informační zákon hovoří přímo o rozsudku, výklad zákonem použitého termínu byl nicméně judikaturou zmírněn v jistém smyslu na jakékoli konečné rozhodnutí).

Projednávaná žádost v dané části podle názoru povinného subjektu ani nedává značný prostor k úvaze, zda informace (ne)poskytnout. Na rozdíl např. od ustanovení § 11 odst. 1 informačního zákona, který uvádí (důraz doplněn) „*Povinný subjekt **může omezit poskytnutí informace, pokud***“, se v ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona výslovně píše (důraz doplněn) „*Povinné subjekty dále **neposkytnou** informace o rozhodovací činnosti soudů s výjimkou rozsudků*“. Podle povinného subjektu tak zákonodárce výslovně omezuje správní úvahu k poskytování jednotlivých informací z rozhodovací činnosti soudů. Povinný subjekt k tomuto závěru odkazuje nejen na samotné striktní znění informačního zákona, ale taktéž i na nálezy Pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10, jímž bylo změněno původní znění § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona, resp. zrušeno původně začleněné slovo „pravomocných“, rozumějme rozsudků. V předmětné části informačního zákona tak Plénum Ústavního soudu rozšířilo práva žadatelů na poskytnutí i nepravomocných rozsudků ze strany povinných subjektů, **avšak ponechalo zákonným neposkytnutí dalších informací z průběhu soudního řízení, resp. rozhodovací činnosti soudů**. Ochranu informací ze soudního řízení tak plénum Ústavního soudu obecně shledalo legitimním důvodem pro omezení práva na informace.

Na základě výše uvedeného se tak jeví, že informační zákon kategoricky zakazuje poskytnutí jakýchkoli informací o rozhodovací činnosti soudů – s výjimkou „rozsudků“. Aplikovaný zákonný důvod pro odmítnutí žádosti o informace tak bude naplněn vždy, pokud nebude v daném případě shledán závažný důvod (veřejný zájem) pro poskytnutí požadovaných informací (a contrario bod 34 rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2021, č. j. 8 A 131/2019- 60). Povinný subjekt tak v souladu s respektem k minimálnímu omezení základních lidských práv přistoupil k vážení v kolizi stojících základních práv (veřejných zájmů, podrobně dále).

Nejvyšší soud navíc nemůže jakkoli ovlivnit další „manipulaci“ s poskytnutými informacemi ze strany jednotlivých žadatelů, nemůže tak ani zabránit případným dezinterpretacím či účelovému zneužití poskytnutých informací. Popsanému nejen, že nejde předejít, ale je i velmi složité takovéto případné zkreslující výklady rozhodnutí vyvracet a uvádět na pravou míru. Uvážení určitého širšího kontextu pro posuzování žádostí o informace bylo podle názoru povinného subjektu aprobováno například rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2021, č. j. 30 A 56/2019 – 73, k tomu srovnejte bod 13 citovaného rozhodnutí, případně i následující citaci (bod 21 rozhodnutí, důraz doplněn): *„‘Rozpitvávání’ těchto skutečností **nemůže nikterak přispět k veřejné kontrole soudní moci a přístup k těmto informacím je naopak při nesprávné prezentaci získaných znalostí snadno zneužitelný k tomu, aby důvěru v soudy narušil.**“* Krajský soud tak vzal při svém rozhodování v potaz i velmi omezené možnosti soudce či soudu reagovat na případnou kritiku vycházející z těchto v zásadě neveřejných informací, které mohou ohrozit autoritu a nestrannost soudní moci. Kritériem pro posouzení důvodnosti žádosti byla i skutečnost, zda jsou požadované informace způsobilé *„přispět k veřejné kontrole“*. Povinný subjekt je toho názoru, že v případě projednávané žádosti odepírané informace nemohou přispět ke kontrole výkonu rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu, naopak může bez dalšího důvěru veřejnosti v soudní systém ohrozit (viz výše citace rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2021, č. j. 30 A 56/2019 – 73), respektive jejich poskytnutí by mohlo zasáhnout do práv druhých (advokáta a jeho klienta).

Jak nicméně uvádí nálezný Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16: *„135. Žádným zákonem nelze abstraktně vyloučit ochranu základních práv a svobod, zaručenou ústavním pořádkem. V každém jednotlivém případě střetu ústavně zaručených práv musejí soudy a jiné orgány veřejné moci zvážit význam a intenzitu dotčených práv.“*

Na základě provedení **testu proporcionality** dospěl povinný subjekt k následujícím závěrům – test vhodnosti je splněn, jelikož zvolený nástroj (částečné odmítnutí projednávané žádosti) dosahuje sledovaného cíle. Test potřebnosti je rovněž splněn – povinný subjekt nemá k dispozici žádný mírnější nástroj, který by právo na informace omezoval v menší míře a který by současně sledovaného cíle dosahoval v potřebném rozsahu a kvalitě. Test přiměřenosti, tedy vážení v kolizi stojících zájmů, rovněž svědčí ve prospěch závěru o neposkytnutí zákonem chráněných informací.

V případě projednávané žádosti je na jedné straně jako veřejný zájem svědčící pro neposkytnutí požadované informace ochrana autority a nestrannosti soudní moci, případně ochrana práv a svobod druhých, dále umocněné zájmem na neprolomení kategorického omezení informačního zákona a zájmem na ochraně nerušeného průběhu soudního řízení, na druhé straně je chráněnou hodnotou základní právo na informace.

Naopak na druhé straně povinný subjekt neshledal žádný závažný důvod, který by odůvodňoval „prolomení“ ochrany informací z konkrétního soudního řízení. Projednávaná žádost žádný důvod pro osvědčení veřejného zájmu na poskytnutí požadovaných informací netvrdila. Pro žadatele není povinností takové tvrzení v žádostech uvádět, povinný subjekt tuto skutečnost nijak neklade k tíži žadatelů, pouze konstatuje absenci takového tvrzení. Ani povinný subjekt však neshledává žádný silný veřejný zájem (důvod) k poskytnutí odmítané části informací.

Povinný subjekt upozorňuje, že **právo na informace je ústavně zakotveno v článku 17 Listiny jako politické právo**, které v případě povinného subjektu slouží zejména **k veřejné kontrole soudní moci**. Povinný subjekt je tak toho názoru, že omezení práva na informace je plně důvodné i z hlediska naplnění ústavních kautel vyjádřených v čl. 4 odst. 4 Listiny a č. 17 odst. 4 Listiny, tedy je k omezení přístupu k informacím přistoupeno z legitimních důvodů, pro něž bylo omezení zákonodárcem stanoveno. Povinný subjekt je dále toho názoru, že dostál požadavkům na zvážení v kolizi stojících práv a postupoval ústavně konformním způsobem.

Nejvyšší soud jakožto povinný subjekt musí podle § 20 odst. 4 písm. a) informačního zákona rovněž postupovat v souladu s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, tedy dbát o to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Vzhledem k tomu, že povinný subjekt již opakovaně (resp. vždy) v obdobných případech žádostí o poskytnutí informací o právním zastupování k aktuálně vedenému soudnímu řízení u Nejvyššího soudu vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti, nebyl ani v tomto případě důvod se od takové praxe odchýlit.

Dá se přitom očekávat, že žadatelčino právo na informace bude v souladu s § 12 informačního zákona v blízké budoucnosti vždy naplněno: *„Všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření.“* Po skončení daných řízení již nebude důvodu žádost o informace z předkládaných důvodů odmítnout, žadatelka se může na Nejvyšší soud obrátit v budoucnu znovu a její žádost bude nově vyhodnocena a posouzena.

Z důvodu zachování jednotné praxe a předvídatelnosti rozhodování povinného subjektu, tak povinnému subjektu nezbylo, než žádost ve vymezené části odmítnout podle § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona.

Poučení: Proti rozhodnutí o odmítnutí projednávané žádosti nebo její části je možné podle § 16 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání, které se podává Nejvyššímu soudu do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Lhůta pro podání odvolání začíná běžet následující den po doručení. O odvolání rozhoduje Úřad pro ochranu osobních údajů.

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona

Povinný subjekt požadované informace, s výjimkou informace, o jejímž částečném odmítnutí rozhodl výše uvedeným výrokem, poskytuje formou následujícího sdělení a přílohy.

Zasílaná příloha obsahuje výpis u Nejvyššího soudu ukončených (tzv. „odškrtnutých“) řízení, v nichž uvedený advokát vystupuje jako právní zástupce účastníků soudních řízení u Nejvyššího soudu. Přílohou jsou poskytovány informace v části, která nebyla povinným subjektem odmítnuta. Pokud není konkrétní rozhodnutí dostupné na webu www.nsoud.cz, tak kromě případů, v nichž dosud nebyly splněny podmínky pro zveřejnění, mohla být daná věc skončena tzv. „jinak“. V případě ukončení řízení „jinak“ nedošlo k vydání rozhodnutí, ani k jinému věcnému skončení. U uvedených řízení tak pod danou spisovou značkou není na webu Nejvyššího soudu zveřejněno žádné rozhodnutí. Uvedeným způsobem jsou věci vráceny zpravidla na soud prvního stupně s pokyny např. k odstranění určitých nedostatků. Pokud je daná věc po odstranění vytýkaných nedostatků Nejvyššímu soudu znovu předložena, je zapsána pod novou spisovou značkou.

V dané souvislosti povinný subjekt sděluje, že veškerá vydaná rozhodnutí zveřejňuje na svých webových stránkách www.nsoud.cz. Jedná se o zveřejňování pseudonymizovaných kopií rozhodnutí, obvykle ve lhůtě 60 dnů od data vypravení spisu („odškrtnutí“ věci) z Nejvyššího soudu k soudu první instance, který následně seznamuje s výsledkem dovolacího řízení jednotlivé účastníky či strany řízení.

Datum standardního zveřejnění rozhodnutí (stejně jako další informace o „pohybu“ v daném řízení) lze zpravidla zjistit na základě informací z aplikace „Infosoud“, provozované Ministerstvem spravedlnosti – konkrétně na základě v aplikaci zveřejňovaného údaje „Datum vrácení spisu“ u dovolacího řízení, které má odpovídat datu „odškrtnutí věci“ v ISNS. Z agend Nejvyššího soudu lze takto vyhledávat u řízení z agend CDO, ODO, TDO, TZ a NCU. Pokud se v aplikaci Infosoud u informací k dovolacímu řízení datum „vyřízení“, které odpovídá datu vydání rozhodnutí, a „vrácení“ shoduje, pak se s vysokou pravděpodobností jedná o chybný údaj a je vhodné se orientovat na základě údaje o vrácení spisu na soud prvního stupně (na základě informací k dovolacímu řízení se lze dobrat i k předcházejícím soudním řízením).

Poučení: Proti způsobu vyřízení žádosti v místě, kde jsou poskytovány informace, je možné podle § 16a odst. 1 informačního zákona podat stížnost do 30 dnů od doručení. Lhůta pro podání stížnosti začíná běžet den po dni doručení. Stížnost se podává Nejvyššímu soudu, který ji k rozhodnutí předloží Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud stížnosti sám zcela nevyhoví.

V Brně dne 17. 7. 2023

L. S.

Mgr. Václav Vlček

pověřený vyřizováním žádostí o informace

pověřený zastupováním funkce vedoucího oddělení styku s veřejností